

RTU studiju kurss "Runas tempa un ritma traucējumi"

0L000 Liepājas akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	LA0077
Nosaukums	Runas tempa un ritma traucējumi
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītspēks	Gundega Tomele - Doktors, Docents
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Kurss sniedz zināšanas par runas tempa un ritma traucējumu etioloģiju, simptomātiku un klasifikāciju, par preventīvā darba nozīmi un profesionālās kompetences robežām. Tiek apgūtas praktiskās iemaņas diagnostikā, korekcijas plāna izstrādē un korekcijas procesa īstenošanā sadarbībā ar citu jomu speciālistiem.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis: sniegt izpratni par runas tempa un ritma traucējumiem, to klasifikāciju, diagnostiku, korekcijas procesa teorētiskajām un metodoloģiskajām nostādnēm, preventīvo pasākumu nozīmi. Studiju kursa uzdevumi: 1. Sniegt zināšanas par runas tempa un ritma traucējumiem, to korekciju un profilaksi. 2. Apgūt prasmi novērtēt runas un valodas izpausmes, attīstības stāvokli runas tempa un ritma traucējumu gadījumos, izstrādāt korekcijas plānu un veikt traucējumu korekciju, veikt preventīvos pasākumus. 3. Spēt apzināties savas profesionālās kompetences robežas un sadarboties ar citu jomu speciālistiem.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	KELMS modelis runas ritma traucējumu analīzē un korekcijas darba stratēģiju izstrādē. 1. Literatūras studijas. 2. Apraksta izveide (atsauču un literatūras saraksta noformējums pēc APA stila). Runas tempa un ritma traucējumu gadījuma analīze. 1. Analizēt runas tempa un ritma traucējumu situāciju aprakstus, video piemērus pēc kritērijiem – traucējumu etioloģija, simptomātika, slēdziens, korekcijas un/vai preventīvie pasākumi. 2. Tabulas aizpildīšana, secinājumu izstrāde. Runas tempa un ritma traucējumu korekcijā izmantojamās metodes un tehniskie palīg līdzekļi. 1. Mācību literatūras, zinātnisko publikāciju un elektronisko resursu izpēte. 2. Vienas metodes vai tehniskā palīg līdzekļa padziļināta izpēte un prezentācija. Pētījumi RTR traucējumu etioloģijā, diagnostikā, korekcijā un profilaksē. 1. Izpētīt zinātniskās datu bāzes un atlasīt vienu publikāciju tēmas ietvarā. 2. Sagatavot informatīvu ziņojumu un tā prezentāciju.

Literatūra	Obligātā / Obligatory: 1.Blumentāle, I., Kalēja, I., Klatenberga, I., Kuške, S., & Vabale, A. (2014). Rokasgrāmata runas, valodas un dzirdes attīstībā un traucējumu izzināšanā. Rīga: b. i. 2.Dale, F. W. (2023). Stuttering Perspectives: A Journey Through Research, Treatment, Controversies, and Personal Accounts 2nd edition Taylor & Francis. 3.Guitar, B. (2014). Stuttering: An Integrated Approach to its Nature and Treatment (4th revised Internationaleled). Baltimore: Lippincott Williams & Wilkins. 4.Yairi, E., & Seery, C. H. (2023). Stuttering: Foundations and Clinical Applications. 3rd New edition. Plural Publishing. 5.Kehoe, T. D. (2007). No Miracle Cures. A Multifactorial Guide to Stuttering Therapie. Boulder: University College Press. 6.Pertijs, M. A. J. et al. (2014). Stostīšanās bērniem, pusaudžiem un pieaugušajiem: klīniskās vadlīnijas. NVLF, Woerden. Pieejams logopedi.lv/faili/faili/2020/Stostisanas_Vadlinijas_2020.pdf 7. Zehnhoff-Dinnesen, A., Sopko, J., Monfrais-Pfauwadel, M-C., & Neumann, K. (2025). Phoniatrics II. Springer. Papildu / Additional: 1.Apele, A. (2011). Prasme runāt publiski. Otrais izdevums. Rīga: Zvaigzne ABC. 2.Freizers, M. (2003). Kā atbrīvoties no stostīšanās nastas. Rīga: Rasa ABC. 3.Irbe, A., Lindenberga, S., Tumševica, Z., & Odziņa, I. (2024). Bērns runāt mācās ģimenē. Ceturtais papildināts izdevums. Rīga: RaKa. 4.Lidcombe program. (2023). Lidcombe Program Treatment Guide. Pieejams https://www.lidcombeprogram.org/helpful-resources/helpful-downloads/ 5.Lūse, J., Miltiņa, I., & Tūbele S. (2020). Logopēdijas terminu skaidrojošā vārdnīca. Rīga: RaKa. 6.Miltiņa, I. (2008). Skolotāja logopēda darba mape. Rīga: RaKa. 7.Parry, W. D. (1994). Stostīšanās problēmas izpratne. b. v: b. i. 8.Scott, C. S. (2018). Fluency Plus: Managing Fluency Disorders in Individuals With Multiple Diagnoses. SLACK Incorporated. Citi informācijas avoti / Other sources of information: Raksti krājumos: Forum Logopādie, Journal of Speech, Language and Hearing Research u. c. Interneta resursi/Internet resources: www.asha.org/public/speech/disorders/stuttering/ http://www.stutteringhelp.org/ https://www.nidcd.nih.gov/health/stuttering/ Zinātniskajās datu bāzēs (EBSCO, Web of Science, SAGE Journal, Cambridge Journals Online, Science Direct, SCOPUS, Britannica Online u. c.) pieejamās publikācijas.
Nepieciešamās priekšzināšanas	Vispārīgās zināšanas runas traucējumu klasifikācijā, novērtēšanā, korekcijā, profilaksē un psiholoģijā. Psiholoģija skolotājiem. Komunikācijas teorija un prakse, psiholingvistika I. Ievads logopēdijā un logopēdijas vēsture. Runas un valodas novērtēšanas metodes. Skaņu izrunas traucējumi.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienēs studijas		Nepilna laika neklātienēs studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
1. temats. Runas tempa un ritma traucējumi Runas tempa un ritma traucējumu klasifikācija. Jēdziena izpratnes un traucējumu korekcijas vēsturiskais aspekts. Praktiskais darbs: Literatūras apskats, diskusijas.	4	4	2	6
2. temats. Runas ritma traucējumi Stostīšanās veidi (fizioloģiskā, neirotikā, neirozei līdzīgā). Stostīšanās veidu etioloģija, simptomātika. Stostīšanās diferenciālā diagnostika. Multistrukturālais stostīšanās modelis. Praktiskais darbs: Seminārs – 1. patstāvīgā darba (KELMS modelis) prezentācija, diskusijas.	8	12	4	16
3. temats. Stostīšanās korekcijas metodes Stostīšanās korekcijas metodes pirmsskolas vecuma bērniem. Stostīšanās korekcijas metodes jaunāko klašu skolēniem. Stostīšanās korekcijas metodes pusaudžiem un pieaugušajiem. Stostīšanās profilakse. Praktiskais darbs: Semināri – 2. patstāvīgā darba (Situācijas analīze) prezentācija, 3. patstāvīgā darba (Metodes apskats) prezentācija, diskusijas.	12	20	6	26
4. temats. Runas tempa traucējumi Runas tempa traucējumu veidi (tahilālīja, bradilālīja, batarisms/klaterings), to etioloģija, simptomātika. Kompleksā ārstnieciskās, pedagoģiskās un logopēdiskās iedarbības sistēma runas tempa traucējumu gadījumos. Praktiskais darbs: 4. patstāvīgā darba (Zinātnisko publikāciju apskats) prezentācija, diskusijas.	8	16	4	20
Kopā:	32	52	16	68

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
--------------------------------	------------------------------

ZINĀŠANAS: 1. Pārzina runas tempa un ritma traucējumu etioloģiju, simptomātiku un traucējumu veidus. 2. Ir izpratne par runas tempa un ritma traucējumu profilakses nozīmi. 3. Ir zināšanas par runas tempa un ritma traucējumu korekcijas darba veidiem un formām.	Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā, summējot pozitīvos rezultātus un vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetence atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Nodarbību apmeklējums un aktīva līdzdalība praktiskajās nodarbībās. Pārbaudes darbs: KELMS modelis (apraksts, patstāvīgā darba rezultātu prezentācija). Pārbaudes darbs: Runas tempa un ritma traucējumu gadījuma analīze (tabula, secinājumu izstrāde, diskusijas). Pārbaudes darbs: Runas tempa un ritma traucējumu korekcijas metodes / tehniskie palīg līdzekļi (patstāvīgā darba rezultātu prezentācija). Pārbaudes darbs: Pētījumi RTR traucējumu etioloģijā, diagnostikā, korekcijā un profilaksē (informatīvais ziņojums, patstāvīgā darba rezultātu prezentācija). Pārbaudes darbs: teorētisko zināšanu pārbaude studiju kursa laikā. Eksāmens: teorētiskās zināšanas.
PRASMES: 1. Prot novērtēt klientu runas un valodas izpausmes, attīstības stāvokli runas tempa un ritma traucējumu gadījumos. 2. Prot analizēt un izvērtēt gadījumu situācijas. 3. Nosaka logopēda korekcijas darba mērķus un uzdevumus. 4. Prot izstrādāt korekcijas plānu un veikt traucējumu korekciju. 5. Izmanto zināšanas par runas tempa un ritma traucējumiem praktiskajā darbībā. 6. Izmanto iegūtās zināšanas, lai veiksmīgi sadarbotos ar izglītojamo / klientu vecākiem / radniekiem un citu jomu speciālistiem.	Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā, summējot pozitīvos rezultātus un vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetence atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Nodarbību apmeklējums un aktīva līdzdalība praktiskajās nodarbībās. Pārbaudes darbs: KELMS modelis (apraksts, patstāvīgā darba rezultātu prezentācija). Pārbaudes darbs: Runas tempa un ritma traucējumu gadījuma analīze (tabula, secinājumu izstrāde, diskusijas). Pārbaudes darbs: Runas tempa un ritma traucējumu korekcijas metodes / tehniskie palīg līdzekļi (patstāvīgā darba rezultātu prezentācija). Pārbaudes darbs: Pētījumi RTR traucējumu etioloģijā, diagnostikā, korekcijā un profilaksē (informatīvais ziņojums, patstāvīgā darba rezultātu prezentācija). Pārbaudes darbs: teorētisko zināšanu pārbaude studiju kursa laikā. Eksāmens: teorētiskās zināšanas.
KOMPETENCE: 1. Izmanto studiju kursā iegūtās zināšanas un prasmes, lai novērtētu un veiktu diferenciālo diagnostiku runas tempa un ritma traucējumu gadījumos. 2. Spēj noteikt logopēdiskās iedarbības mērķus un uzdevumus, izstrādāt korekcijas plānu, izvēlēties un īstenot traucējuma veidam, formai un klienta vecumposmam atbilstošas korekcijas metodes. 3. Spēj apzināties savas profesionālās kompetences robežas un sadarboties ar citu jomu speciālistiem. 4. Spēj sniegt informāciju par preventīvo pasākumu nozīmi runas tempa un ritma traucējumu profilakses aspektā.	Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā, summējot pozitīvos rezultātus un vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetence atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Nodarbību apmeklējums un aktīva līdzdalība praktiskajās nodarbībās. Pārbaudes darbs: KELMS modelis (apraksts, patstāvīgā darba rezultātu prezentācija). Pārbaudes darbs: Runas tempa un ritma traucējumu gadījuma analīze (tabula, secinājumu izstrāde, diskusijas). Pārbaudes darbs: Runas tempa un ritma traucējumu korekcijas metodes / tehniskie palīg līdzekļi (patstāvīgā darba rezultātu prezentācija). Pārbaudes darbs: Pētījumi RTR traucējumu etioloģijā, diagnostikā, korekcijā un profilaksē (informatīvais ziņojums, patstāvīgā darba rezultātu prezentācija). Pārbaudes darbs: teorētisko zināšanu pārbaude studiju kursa laikā. Eksāmens: teorētiskās zināšanas.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Nodarbību apmeklējums un aktīva līdzdalība praktiskajās nodarbībās	10
Patstāvīgie darbi	20
Pārbaudes darbi	20
Eksāmens	50
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	16.0	16.0	0.0		*	